

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: Antoinette Ingwersen		Opgesteld door: Michel Belt, BOR Beheer	
Besluitvormende vergadering: 18 december 2025	Registratienummer collegebesluit: 550508		Raadsnummer (niet invullen, dit vult de griffie in)
Titel / onderwerp: Vaststellen beleid- en beheerplan Wegen 2026-2030			
Samenvatting: In het beleid- en beheerplan Wegen wordt inzicht gegeven op welke manier invulling gegeven wordt aan het wegbeheer in de planperiode 2026-2030. Ook borgt het de financiën ten behoeve van de uitvoering van het wegbeheer. Met het vaststellen van het beheerplan kan invulling gegeven worden aan de implementatie van het plan en de uitvoering van het wegonderhoud in de jaren 2026-2030.			
Voorgesteld besluit: De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten: 1. Het beleid- en beheerplan Wegen 2026-2030 d.d. 01-01-2026 vast te stellen; 2. De investeringen en de storting in de voorziening jaarlijks te indexeren via de reguliere P&C-cyclus; 3. Onderhoud wegen, conform het beleid- en beheerplan 2026-2030, vast te stellen op kwaliteitsniveau B. 4. Begrotingswijziging 2026-02 vast te stellen. 5. De Nieuwe afschrijvingstermijnen op basis van levensduur vast te stellen: Wegconstructie met ondergrond klei 60 jaar Wegconstructie met ondergrond veen 30 jaar			
burgemeester en wethouders van Nieuwkoop			

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding

De weginfrastructuur beslaat het grootste deel van de openbare ruimte in de bebouwde omgeving. Het is letterlijk de verbindende factor en maakt verplaatsingen van mensen en goederen op een snelle, veilige en comfortabele manier mogelijk. Ook bepalen de wegen een groot deel van de uitstraling van de openbare ruimte. Het is daarom van belang de kwaliteit van onze weginfrastructuur te behouden en waar nodig te verbeteren.

In het beleid- en beheerplan Wegen wordt inzicht gegeven op welke manier invulling gegeven wordt aan het wegbeheer in de planperiode 2026-2030. Ook borgt het de financiën ten behoeve van de uitvoering van het wegbeheer. Tevens wordt er een verwijzing gemaakt naar het wegcategoriseringsplan welke aangeboden wordt aan de raad in het 2^e kwartaal 2026. Hierin wordt de wegcategorisering opgenomen voor de weginrichting GOW30 en ETW30. De financiële consequenties hiervan worden in de kadernota meegenomen.

Uitzondering hierop is de Voorweg/Simon van Capelweg welke gepland staat voor reconstructie in 2026. Deze wegen worden afgewaardeerd naar een GOW30 weg, de beschikbare gelden hiervoor zijn gereserveerd in de reserve GVVP voor dit project. In het GVVP worden deze wegen genoemd vanwege het uitgangspunt dat de veiligheid voor de fietsers verbeterd moet worden.

Dit beheerplan is de start van de 'levenscyclus benadering' van het wegareaal. Vanuit deze benadering wordt niet alleen op de korte termijn gepland, maar vanuit een technische levenscyclus. Dit is van aanleg tot vervanging van de verharding aan het einde van de levensduur. Dit wordt gedaan op een wijkgerichte basis waarbinnen een integrale uitvoering wordt nagestreefd. Vanuit dit levenscyclusbeheer is het onderhoud op de lange termijn geprojecteerd en word het verloop van de voorziening verantwoord.

Speerpunten in het beheerplan zijn:

- Verbeteren verkeersveiligheid
- Circulaire economie
- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Verbeteren toegankelijkheid openbare ruimte

Mede door integrale afstemming en samenwerking wordt er invulling gegeven aan deze speerpunten. Binnen de invulling van het beheer in de komende beheerperiode moet de balans gevonden worden tussen kosten, levensduur en duurzaamheid. Dit geldt voor toegepaste materialen, ontwerp van de wegen, onderhoud en afvoeren van materialen bij vervanging van de weg. Hierbij geldt dat oplossingen gestandaardiseerd worden waar kan en dat er maatwerk geleverd wordt waar dit nodig is om de doelen te behalen. Hiermee draagt het levenscyclusbeheer bij en is het ondersteunend aan de maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatadaptatie, duurzaamheid en de energietransitie.

Beoogd (maatschappelijk) effect

Het is de verantwoording van de gemeente om het wegareaal op een goede manier te beheren. Dit houdt in dat de wegen veilig moeten zijn en er geen kapitaalvernietiging plaats vindt door oplopend achterstallig onderhoud. Met dit beheer en beleidsplan wordt ervoor gezorgd dat het wegareaal goed en professioneel onderhouden wordt, waarbij achterstallig onderhoud wordt weggewerkt. Daarnaast borgt het plan dat bestaande kwaliteiten behouden blijven en er actief invulling gegeven wordt aan punten waar verbetering noodzakelijk is.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis

Iedere 5 jaar wordt er een beheerplan geschreven en vastgesteld ten behoeve van het wegbeheer. De laatste keer is dit gebeurd in 2021 voor het beheer en beleidsplan wegen 2021-2025. Op 4 juli 2023 is door de raad fiche nr 31 vastgesteld, in het kader van 'Nieuwkoop blijvend in evenwicht', dat het kwaliteitsniveau van Wegen van B naar B- gaat.

Participatie / betrokken partijen / personen

Het beheerplan legt de basis vast voor de uitvoering het wegonderhoud in de periode 2026-2030. Ook integrale afstemming en participatie spelen bij de implementatie van het plan een belangrijke rol. In het voortraject heeft een eerste afstemming plaats gevonden van de planning met zowel interne als externe beheerders binnen de openbare ruimte. Na vaststelling van het beheer en beleidsplan worden de kabel- en leidingenbeheerders, waterschappen, woningbouwverenigingen en dorpsraden verder betrokken bij de uitvoeringsplanning. Dit wordt gedaan om een integrale uitvoering van de projecten te bewerkstelligen. Dit met als doel de overlast op de omgeving tijdens de uitvoering van projecten zo klein mogelijk te houden. Ook vindt er bij de uitvoering van de reconstructies en groot onderhoudsprojecten participatie plaats. Deze participatie wordt per project ingevuld en hiervoor wordt voor ieder project een startdocument/projectplan geschreven. Hierin wordt verder ingegaan op de project specifieke participatie.

Duurzaamheidsaspecten

Binnen het beheerplan wordt maatwerk voorgeschreven om de doelstellingen binnen levensduur, circulariteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie te borgen bij vervangingen van de verhardingen. Maatwerk houdt in dat er gezocht wordt naar een balans in kosten, levensduur en duurzaamheid bij de aanleg van de weg. Ook is er bij het programma van eisen gemeente Nieuwkoop een materiaalcatalogus opgenomen als bijlage. Hierin worden materialen voorgeschreven die toegepast worden in de openbare ruimte door de beheerder. Hiermee wordt de mogelijkheid gecreëerd om minder belastende materialen voor te schrijven en met marktontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid mee te bewegen. Door het verbeteren van integraal werken wordt voorkomen dat werkzaamheden twee keer uitgevoerd dienen te worden of de kwaliteit van de verhardingen sneller verslechterd. Ook deze aanpak draagt daardoor bij aan duurzaam beheer.

Gezondheid

Goede toegankelijke wegen en paden nodigen uit om te wandelen, fietsen en hardlopen. Hiermee draagt het bij aan het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners en de bezoekers van de gemeente Nieuwkoop.

Varianten met argumenten voor en tegen

Er kan voor worden gekozen om het uitvoeringsprogramma van het beheer en beleidsplan wegen niet of beperkt door te voeren. Dit heeft echter gevolgen dat het achterstallig onderhoud van de wegen verder op zal lopen. Dit geeft voor met name de asfaltwegen een groot risico op kapitaalvernietiging.

Het kwaliteitsniveau van de wegen binnen de gemeente Nieuwkoop was gekwalificeerd op B, waarbij de uitzondering is dat de wegen binnen de winkelgebieden kwaliteitsniveau A is. Tijdens het project 'Nieuwkoop blijvend in Evenwicht' is er gekozen voor het kwaliteitsniveau B- om een kostenreductie door te voeren. In dit voorstel is het besluitpunt om het kwaliteitsniveau terug te brengen naar kwaliteit B.

Kwaliteit B

Argumenten voor:

- Het verwachtingspatroon van de inwoners is dat er minimale schadebeelden in de wegen en trottoirs zijn, waardoor de veiligheid niet in het geding komt.
- Voor de lange termijn worden kosten bespaard omdat we dan minder snel groot onderhoud moeten uitvoeren. Voornamelijk trottoirs blijven langer goed. Daarnaast hoeft er maar maximaal 30% van de weg onderhouden te worden. Als er groot onderhoud gepleegd moet worden, dan hoeft bijv. alleen de deklaag vervangen te worden.

Argumenten tegen:

- De kosten op korte termijn zijn hoger (€ 235.000 voor 2026), maar hierdoor zijn er minder ongevallen waarbij de gemeente minder aansprakelijk gesteld kan worden.

Kwaliteit B-

Argumenten voor:

- Op de korte termijn kost het minder geld, omdat we bij kleine schadebeelden niet ingrijpen (€ 150.000 voor 2026). Deze kosten komen door diverse redenen, waaronder de prijsstijgingen van de afgelopen 5 jaar, ongeveer 37%, deze kostenstijging zijn de afgelopen 5 jaar niet geïndexeerd.

Argumenten tegen:

- Op de lange termijn zullen de kosten juist sneller stijgen, omdat herstelmaatregelen ingrijpender zijn. Bij groot onderhoud is het vervangen van de deklaag niet voldoende en zal er een tussenlaag en eventuele asfaltwapening toegepast worden, waarmee de kosten (die hiermee gemoeid zijn) meer dan verdubbeld worden. Hierdoor moet er een nieuwe doorrekening van de voorziening gemaakt worden, waarbij de logische uitkomst is dat de storting in de voorziening verhoogd gaat worden in de toekomst.
- Inwoners verwachten dat schadebeelden sneller worden opgepakt. Doordat het niet gedaan wordt (conform kwaliteitsniveau B) zullen er meer aansprakelijkheden volgen.

In het beheerplan is een lijst opgenomen met wegen die in aanmerking komen om ingericht te worden als GW030 wegen of ETW030 wegen. Dit betekent dat op deze wegen de snelheid wordt afgewaardeerd van 50km/u naar 30km/u. Vanuit de Tweede Kamer is uitgesproken, via een motie, dat alle wegen binnen de bebouwde kom afgewaardeerd moeten worden naar 30km/u om de verkeersveiligheid nog beter te borgen. Dit betekent wel dat de wegen anders ingericht dienen te worden. Denk hierbij aan het gebruik van type verharding en het gebruik van drempels, versmallingen en het opheffen van fietsstroken/paden. Dit maakt dat deze ingrepen, tussen de € 400.000 - € 800.000 structureel, niet kunnen worden opgevangen binnen het huidige beheerplan en voorziening. Om de discussie zuiver te houden worden deze uitgaven meegenomen in de financiële vraagstukken bij de Kadernota. Medio 2026 komt het wegcategoriseringsplan naar uw raad met daarbij de verschillende varianten, kaders en financiële consequenties.

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:

1. Het beleid- en beheerplan Wegen 2026-2030 vast te stellen;
2. De investeringen en de storting in de voorziening jaarlijks te indexeren via de reguliere P&C-cyclus;
3. Onderhoud wegen, conform het beleid- en beheerplan 2026-2030, vast te stellen op kwaliteitsniveau B.
4. Begrotingswijziging 2026-02 vast te stellen.
5. De Nieuwe afschrijvingstermijnen op basis van levensduur vast te stellen:
Wegconstructie met ondergrond klei 60 jaar
Wegconstructie met ondergrond veen 30 jaar

Kantttekeningen / risico's en beheersmaatregelen

Het risico bestaat dat erdoor interne of externe factoren afgeweken wordt van de projectplanning zoals gesteld is in de uitvoeringsparagraaf. Mocht het toch voorkomen dat de planning van projecten niet worden gehaald en de werkvoorraad binnen de uitvoeringsparagraaf oploopt, dan is het noodzakelijk om deze bij te sturen door middel van een tussentijdse herijking van het programma op basis van een collegeadvies en informatiebrief naar de gemeenteraad.

Project specifieke risico's worden in de projectplannen/startdocumenten benoemd. In de voorbereiding van het betreffende project kunnen risico's in de uitvoering worden beperkt of uitgesloten.

In de kadernota worden de benodigde budgetten voor de GOW30 inrichting van de betreffende wegen gevraagd. Op het moment dat de gevraagde gelden niet toegekend worden, kunnen de genoemde wegen in het beheerplan die in aanmerking komen voor een GOW30 of ETW30 niet juist of volledig uitgevoerd worden. Controle en handhaving van de snelheid komt hiermee in het geding.

Op 4 juli 2023 is door de raad fiche nr. 31 vastgesteld, in het kader van 'Nieuwkoop blijvend in evenwicht', dat het kwaliteitsniveau van Wegen van B naar B- gaat. Hierdoor was er jaarlijks een besparing van € 200.000. Afgelopen periode hebben wij ervaren dat hierdoor meer aansprakelijkheden en klachten zijn binnengekomen bij de gemeente. Dit komt doordat de kwaliteit minder is dan verwacht. Daarom hebben we in dit beleid- en beheerplan Wegen 2026-2030 gerekend met kwaliteit B. Om dit kwaliteitsniveau te behalen wordt er voor 2026 € 235.000 extra geld gevraagd in de exploitatie. Als wij op kwaliteitsniveau B- blijven zitten, dan is er voor dit beheerplan voor 2026 € 150.000 nodig. Waarbij we op de lange termijn jaarlijks nog meer budget nodig gaan hebben. Omdat de aansprakelijkheden nog meer worden en de inwoners zullen niet blij zijn met het 'achterstallig onderhoud', waardoor er nog meer klachten binnen komen en op de lange termijn zal dit meer geld gaan kosten in de exploitatie dan nu voor kwaliteit B begroot. Daarom is ons advies om het kwaliteitsniveau voor Wegen op B te houden.

Financiële en Juridische gevolgen

Het beheerplan kent drie vormen van onderhoud die ook verschillend worden gefinancierd:

1. Klein en regulier onderhoud waarvan de kosten direct ten laste komen van de exploitatie;
2. Groot, niet levensduur verlengend onderhoud, waarvan de kosten ten laste komen van de Voorziening Wegen;
3. Reconstructies worden beschouwd als investeringen die worden geactiveerd. De jaarlijkse kapitaallasten komen ten laste van de exploitatie.

Financiële gevolgen:

De benodigde budgetten voor beheerplanperiode 2026-2030 zijn doorgerekend.

Hieruit is naar voren gekomen door de inflatie (ca. 37%) van de afgelopen jaren dat de berekende eenheidsprijzen van het vorige beheerplan 2021-2025 niet meer aansloten bij de huidige onderhoudstarieven en de jaarlijkse storting in de voorziening.

Het jaarlijks te storten bedrag in de voorziening in planperiode 2021-2025 was € 1.192.800,-
De storting om het beheer de komende planperiode uit te voeren wordt € 1.469.579,-.

De belangrijkste redenen voor de toename van de kosten zijn:

- Vorige beheerplan is niet tussentijds aangepast aan de gestegen kosten door inflaties.
- Toenemende storkosten van teerhoudende materialen.

De nieuwe afschrijvingstermijnen komen voort uit het feit dat we hebben gekeken naar de realistische levensduur. In de financiële verordening staan nu diverse soorten afschrijvingstermijnen, met diverse belasting en ondergronden. Voor deze nieuwe afschrijvingstermijn hebben we de kortste afschrijvingstermijn gekozen, daarom dit besluitpunt.

Nr. 2026-02

Programma X € 1.000	Structurele doorwerking							
	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Ruimtelijk beheer	212	-23	177	-23	218	-23	372	-23
3 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Bestuur en dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht overhead	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	212	-23	177	-23	218	-23	372	-23
Mutaties reserves								
1 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Ruimtelijk beheer	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Bestuur en dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht overhead	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	212	-23	177	-23	218	-23	372	-23
Per saldo *)	235		200		241		395	

*) Let op: Een 'min'teken betekent een voordeel

Juridische gevolgen:

Slecht onderhouden wegen en trottoirs zorgen er voor dat het gevaarlijk gaat worden voor onze inwoners en dat er meer aansprakelijkheden gaan volgen van materiele schades als van letselschades. Om dit te voorkomen dienen de wegen goed onderhouden te worden.

Bijlagen

Beheer en beleidsplan wegen gemeente Nieuwkoop 2026-2030 inclusief bijlagen.

Advies meningsvormende raad